

Malé operační výkony v gynekologii

Gynekologie a porodnictví - přednášky

říjen 2020

Úvod

- **Vyčlenění z chirurgie v polovině 19. století**
- **Indikace – základ úspěšného operačního výkonu**
 - **Indikace je umění, operace „pouhé“ provedení**
 - **Co není indikováno je kontraindikováno – „primum non nocere“**
- **Předoperační vyšetření a příprava**
 - **Vyšetření interním či praktickým lékařem (laboratoř, EKG)**
 - **Důsledné vyprázdnění před operačními výkony**
 - **Sanace vaginálních a močových zánětů**
 - **Důsledná prevence TEN (vysazení HAK, HRT)**

Přehled výkonů

- **biopsie**
- **punkce (cysty, ascites, lymfocysty)**
- **manuální lýze placenty**
- **cerclage**
- **separovaná abraze (frakcionovaná kyretáž)**
- **interruptio graviditas (ITP, UPT)**
 - **zdravotní důvody, přání pacientky**
- **revize dutiny děložní**
 - **po abortu, po porodu**

Polohování pacientky

- **výkony se provádí v gynekologické poloze (flexe a abdukce v kyčelních kloubech, flexe v kolenou)**
- **pozor na trombózy či parézy nervů – neopírat se !!!**
- **dezinfekce operační pole jako u abdominálních operací**
- **postavení operačního týmu:**
 - **operátor sedí mezi DKK pacientky**
 - **asistenti většinou stojí z vnitřní strany mezi DKK – lepší přehled**
 - **instrumentářka za operátorem vpravo či vlevo**

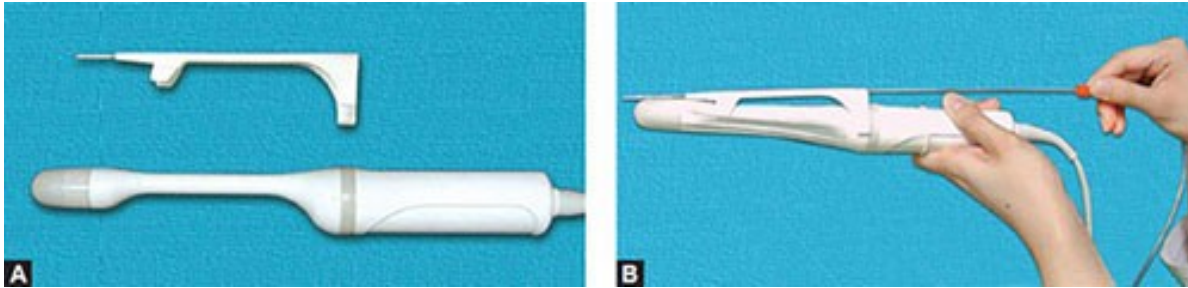
Punkce I

- **nejméně invazivní diagnosticko – terapeutický přístup**
- **nejčastěji v gynekologii punkce funkčních onko nesusp. cyst**
- **odběr materiálu na cytologické vyšetření z postižené oblasti**
 - **dif. dg. – hnis, krev, náplň cysty, moč, ascites, lymfa**
- **využíváme navigaci pomocí ultrazvuku**
 - **nezatěžuje pacientku, dynamická metoda**
 - **přístup dle lokalizace – transabdominální, transvaginální**

Punkce II

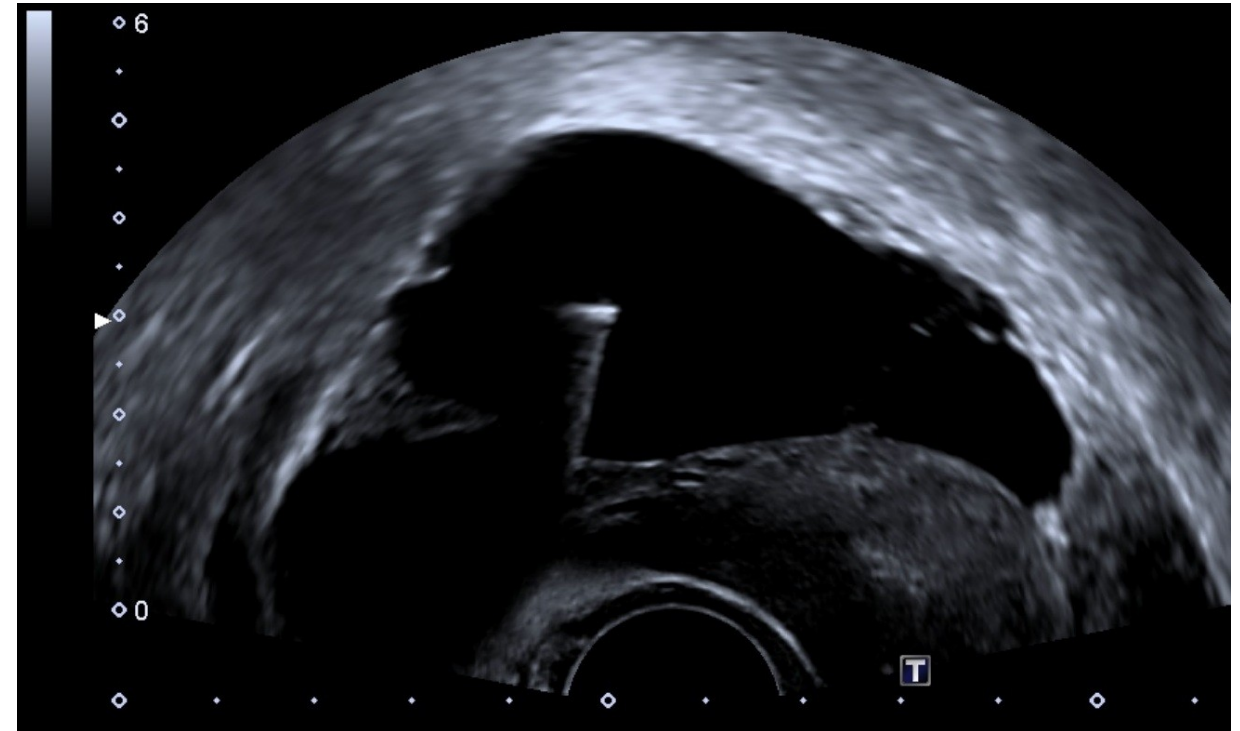
- **Výhody:**
 - **možno provedení v analgosedaci (polymorbidní rizikové pacientky)**
 - **snadné provedení, levná metoda**
- **Nevýhody:**
 - **v případě ovariálních cyst častá rekurence obtíží (znovunaplnění)**
 - **ne každé ložisko je přístupné k provedení punkce**
 - **riziko poranění okolních orgánů**

Transvaginální punkce

- Obr A, B – transvaginální sonda s navaděčem punkční jehly

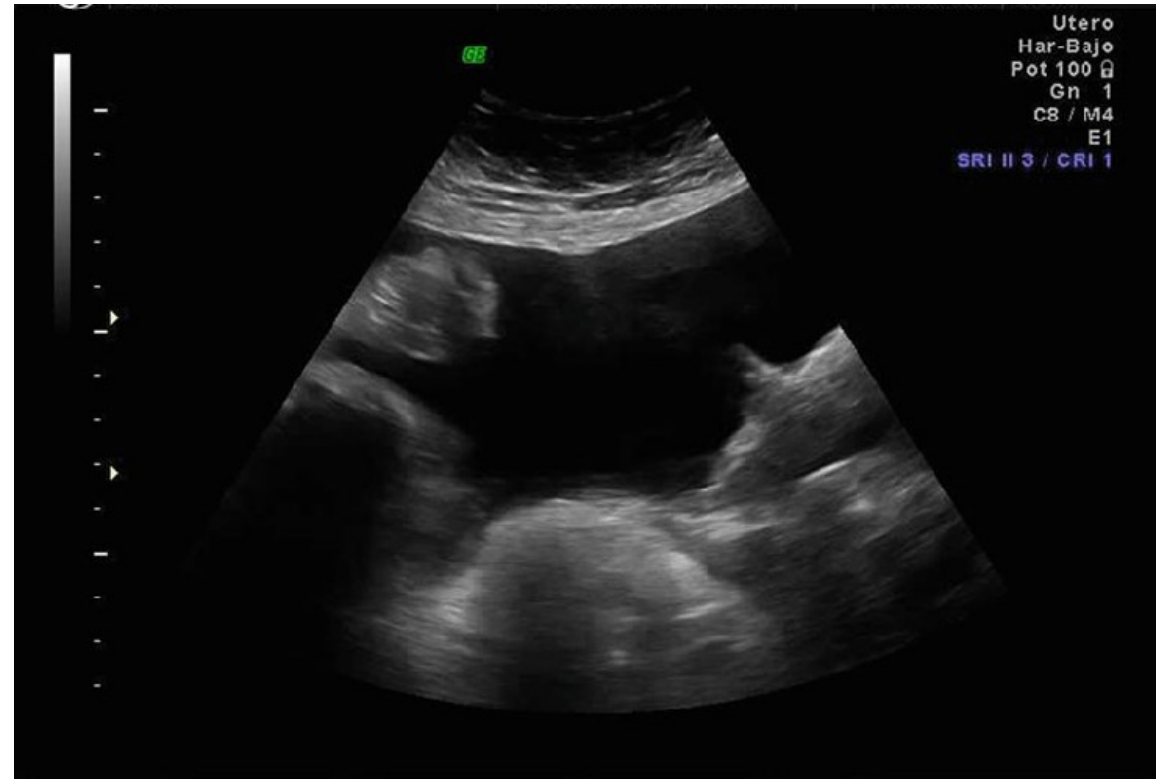
- Transvaginální UZ snímek punkce ovariální cisty

Transabdominální punkce

- Transabdominální sonda s navaděčem

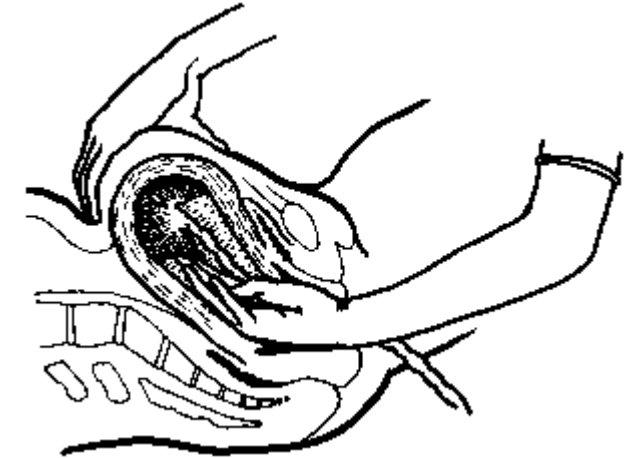
- Transabdominální UZ ascitu při ca ovarii

Manuální lýze placenty

- porodnický výkon indikovaný v případě neodloučení placenty
- provádíme do 60 minut od porodu plodu
- výkon prováděn v celkové anestezii
- existují stavy, kdy tento výkon nemožno provést:
 - patologická invaze placenta (pl. accreta, increta, percreta)
- komplikace
 - infekce dělohy, krvácení, rezidua pl. tkáně, hysterektomie

Manuální lýze placenty - provedení

- pacientka uvedena do celkové anestezie
- pacientka připravena do gynekologické polohy
- pod proudem desinfekce porodník proniká rukou do dutiny děložní, druhá ruka drží děložní fundus
- šetrná snaha o odloučení placenty od stěny děložní
- po vybavení následuje instrumentální revize dutiny děložní tupou kyretou

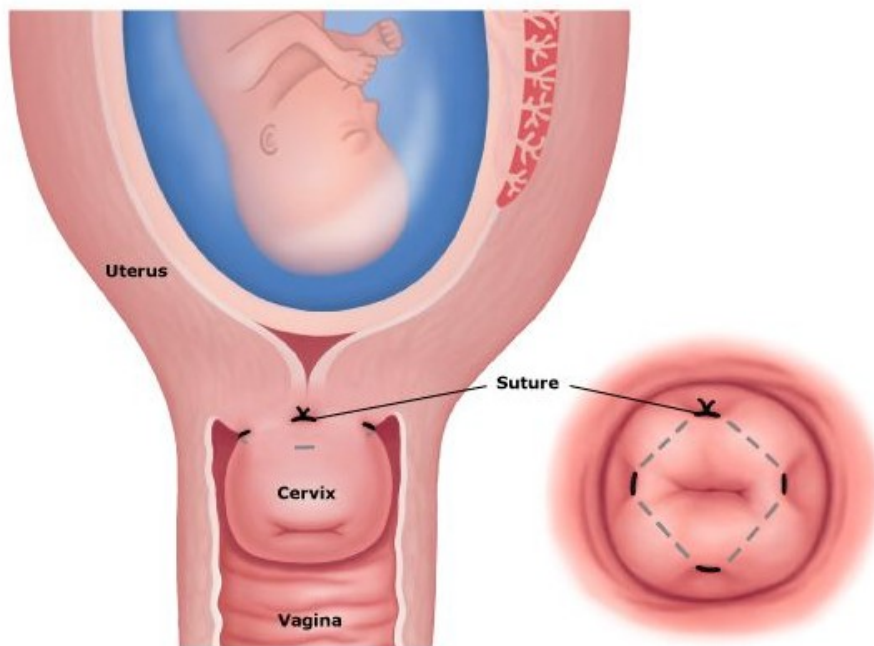
Cerclage

- **operační řešení inkompetence děložního hrdla**
- **provádíme v II. příp. počátkem III. trimestru**
- **indikace:**
 - **opakované potraty způsobené inkompetencí děl. hrdla**
 - **zjištění pokročilého nálezu na porodních cestách**
- **komplikace**

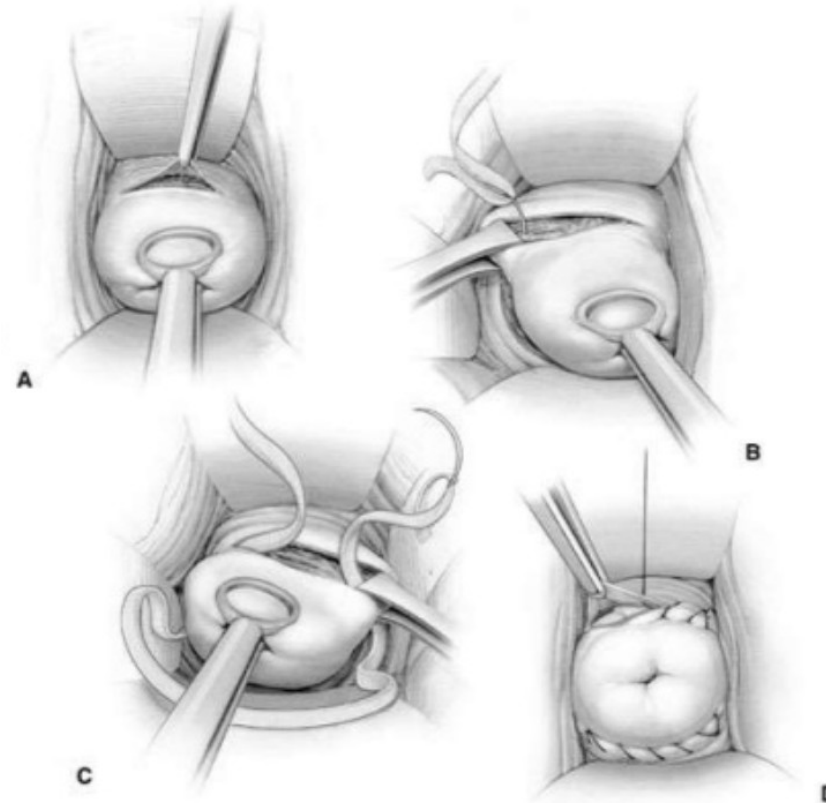
Cerclage

- **Výkon:**
 - **elektivní (úspěšnost 80-90%)**
 - **emergentní (úspěšnost 40-60%)**
- **Typy cerclage:**
 - **McDonald**
 - **Shirodkar**
 - **abdominální cerclage – permanentní**

Cerclage sec. McDonald

Cerclage sec. Shirodkar

Bartholiniho žláza

- **gl. Bartholini:**
 - **dvě malé žlázy hned vedle spodní části vaginálního introitu**
- **patologie:**
 - **cysta – vzniká při zablokování vývodu**
 - **absces – vzniká při infekci žlázy a nahromadění hnisu**
 - **příznaky: otok, zduření, vysoká bolestivost**

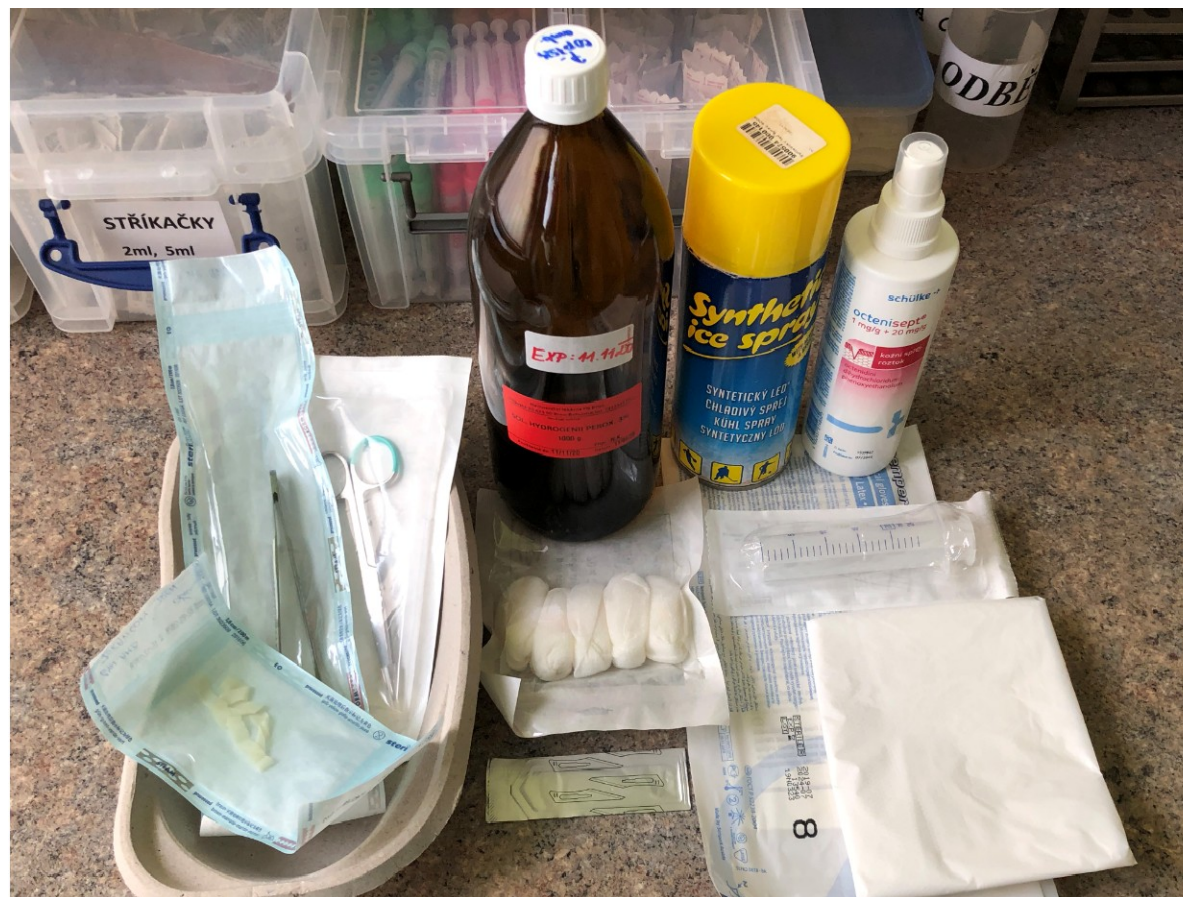
Absces Bartholiniho žlázy

- **Terapie:**
 - „Ubi pus, ibi evacua“
 - provedení incize
 - proplach nejčastěji peroxidem vodíku
 - rukavicový drén
 - ATB terapie - nejčastěji Doxyhexal 100mg á 12 hod
 - pravidelné proplachy každý den

Absces Bartholiniho žlázy

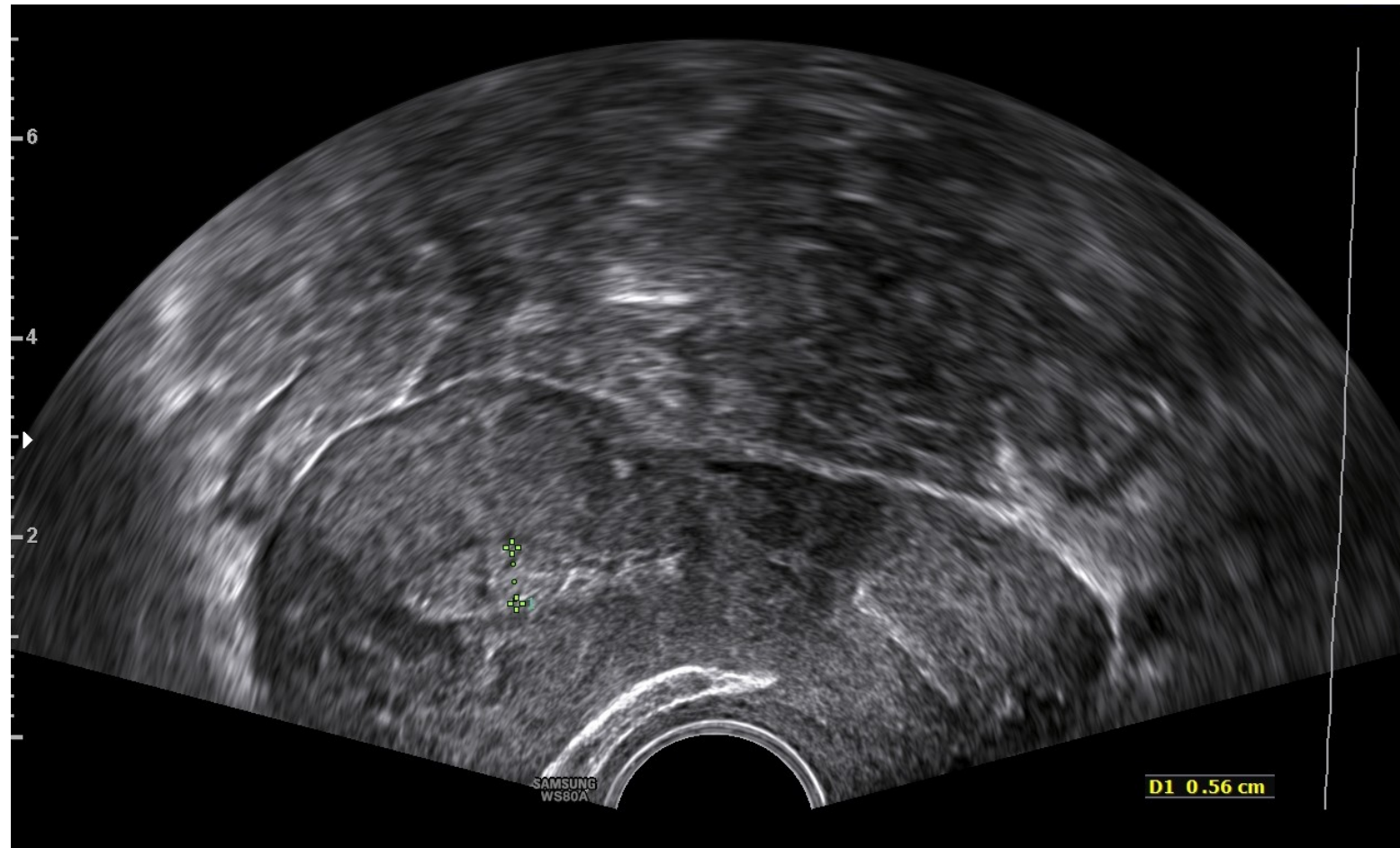
Incize abscesu gl. Bartholini - instrumentárium

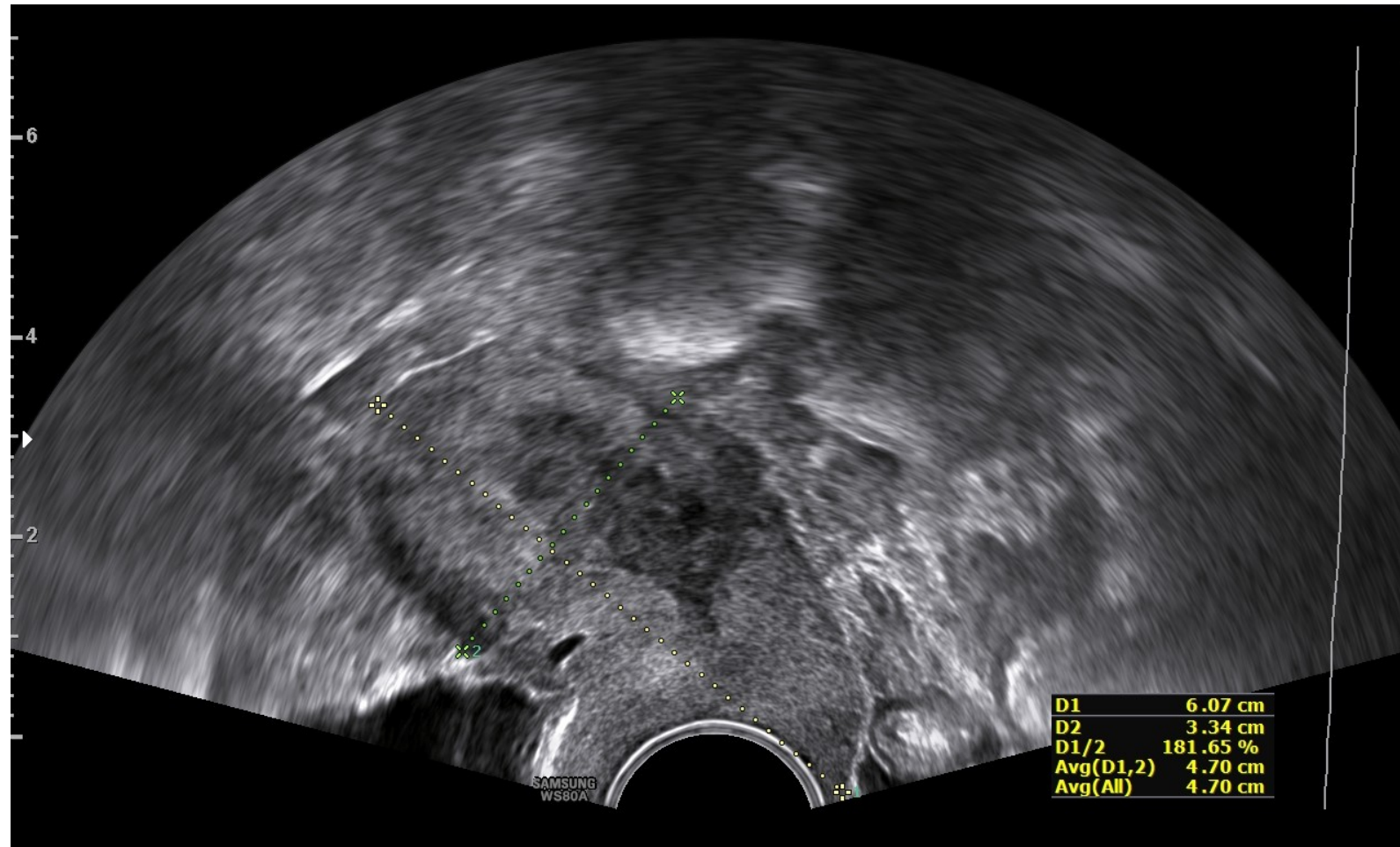
Separovaná abraze

- **diagnosticko – terapeutická metoda**
- **Indikace:**
 - **suspektní UZ nález v oblasti endometria (polyp, hyperplasie)**
 - **silné jinak nezastavitelné děložní krvácení**
- **Provádíme v celkové anestezii**
- **Komplikace: fausse route, embolie, trombóza**

Separovaná abraze - UZ korporální polyp

Separovaná abraze - UZ ca endometria

Separovaná abraze - instrumentárium

Scherbakovo zrcadlo

Americké kleště

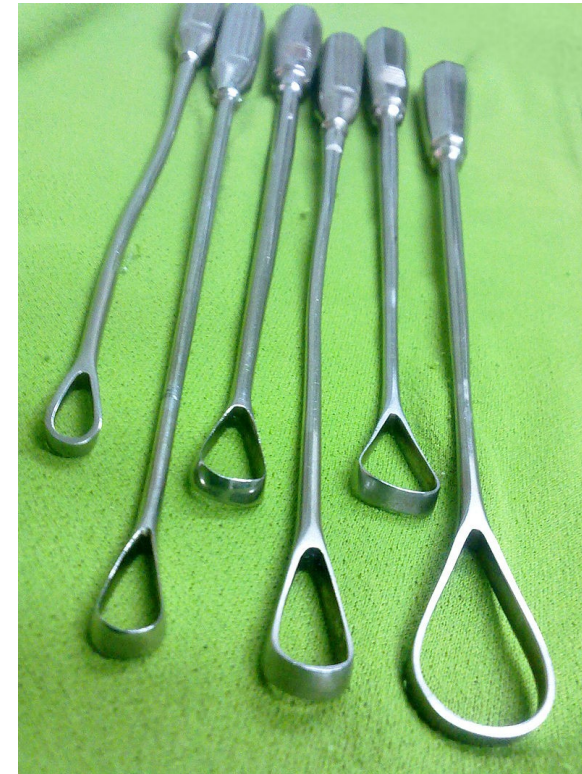

děložní sonda

Separovaná abraze - instrumentárium

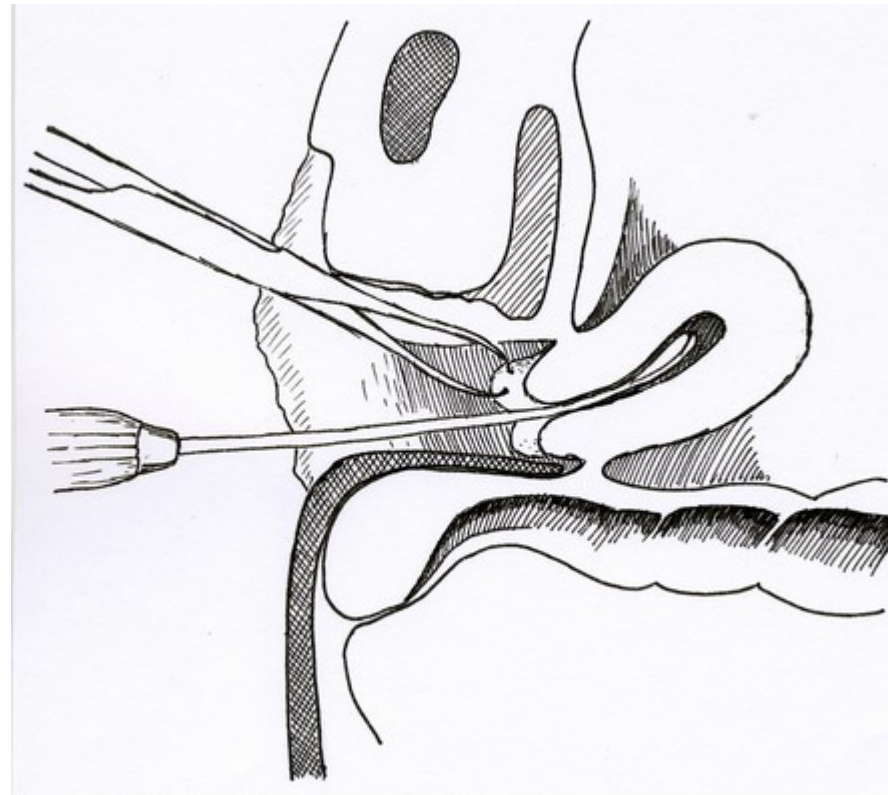

Hegarův dilatátor

děložní kyrety

Separovaná abraze - provedení

Umělé přerušení těhotenství

- **Interupce je malý operační výkon, při němž dochází uměle k přerušení těhotenství**
- **Legislativa - Zák.č. 66/1986 Sb., o umělém přerušení těhotenství**
- **Indikace:**
 - **na přání pacientky (do 12 t.g.)**
 - **ze zdravotní indikace (do 24t.g.)**

Umělé přerušeni těhotenství

- **Provedení dle týdne gravidity**
 - **do 10t.g. – po dilataci děl. hrdla – vakuumexhausce, doplněna o instrumentální revizi dutiny děložní kyretou**
 - **11.-12.t.g – značná dilatace, revize děložní kyretou + abortovými kleštěmi**
- **Komplikace – krvácení - hysterektomie, infekce, rezidua, fausse route**

Umělé přerušení těhotenství

7. týden těhotenství

12. týden těhotenství

Umělé přerušení těhotenství - vakuumexhausce

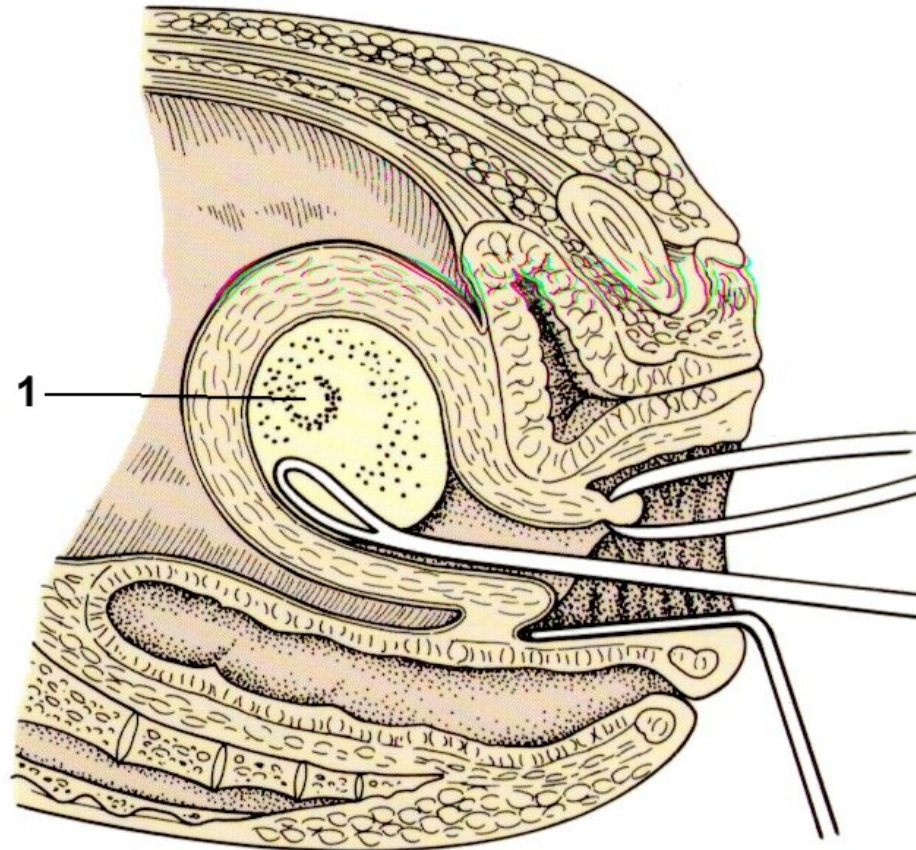

vakuumaspirační kyreta

generátor podtlaku

Umělé přerušení těhotenství - instrumentální revize dutiny děložní

Konizace děložního hrdla

- **diagnosticko – terapeutický výkon**
- **Indikace: léčba předrakovinných nálezů v oblasti děl. hrdla**
- **Provádí se v lokální, celkové anestezii**
- **Technika provedení závisí na:**
 - **umístění léze – povrchová, hluboká**
 - **reprodukčním přání pacientky**

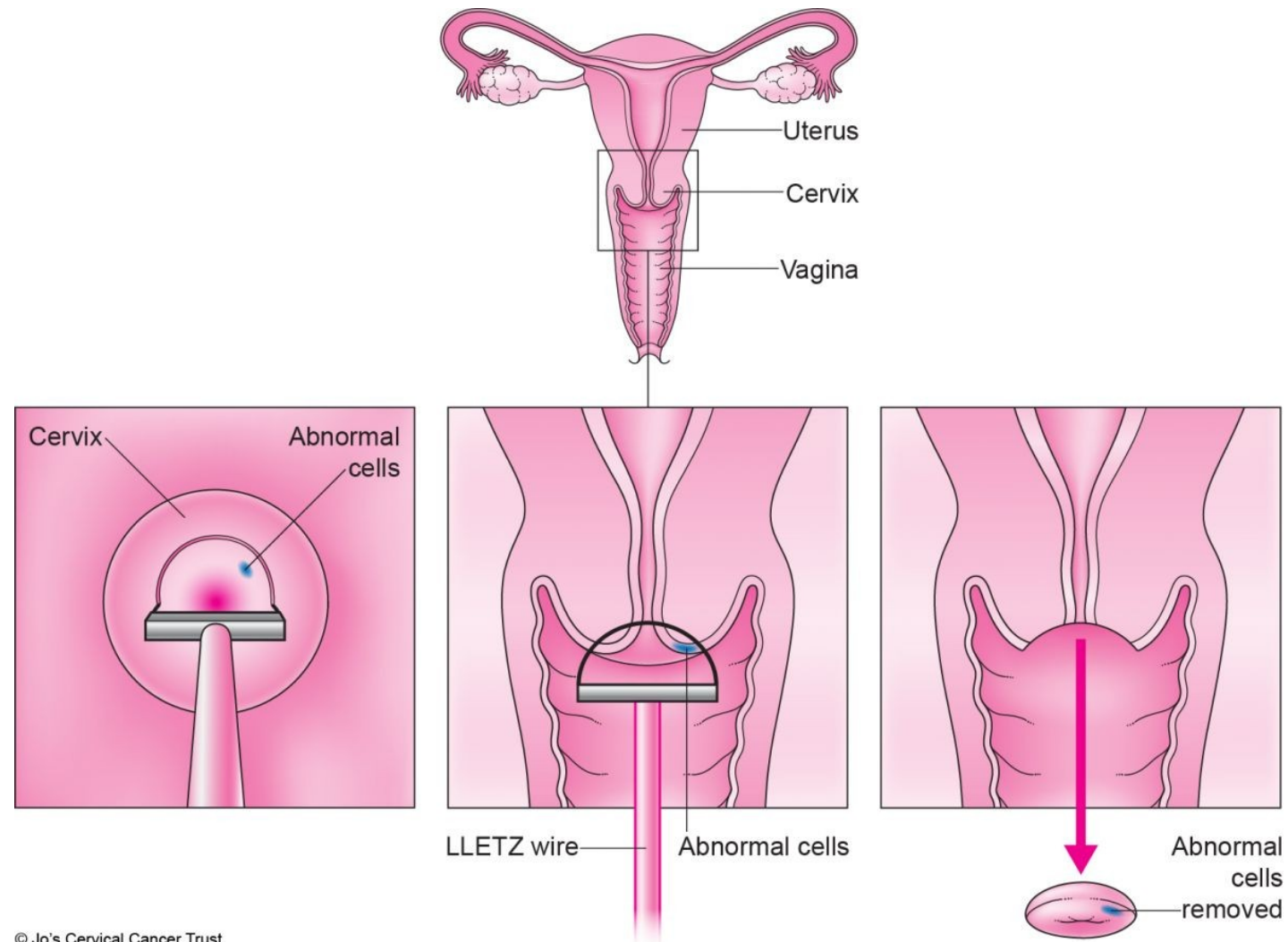
Konizace děložního hrdla

- **Excizní metody:**
 - **NETZ – needle excision of transformation zone**
 - **LEEP – loop electrosurgical excision procedure**
 - **LLETZ – large loop excision of transformation zone**
 - **SWETZ – straight wire excision of transformation zone**
 - **Cold knife – konizace pomocí skalpelu – již obsolentní**

Konizace děložního hrdla

Konizace děložního hrdla

**M U N I
M E D**

Malé operační výkony v gynekologii

Děkuji za pozornost

**FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO**